

Магістр 2 року навчання
факультету економічної інформатики ХНЕУ

АНАЛІЗ РИНКУ КЕРАМІЧНОЇ ПЛИТКИ УКРАЇНИ: ЗАГАЛЬНА СХЕМА ТА СТАТИСТИЧНИЙ АСПЕКТ

Анотація. Наведено аналіз ринку керамічної плитки України. Визначено загальну схему аналізу на основі структурно-динамічного підходу. Розглянуто взаємозв'язок запропонованої схеми аналізу та специфіки статистичного дослідження ринку керамічної плитки.

Аннотация. Представлен анализ рынка керамической плитки Украины. Определена общая схема анализа на основе структурно-динамического подхода. Рассмотрена взаимосвязь предложенной схемы анализа и специфики статистического исследования рынка керамической плитки.

Annotation. The paper considers the analysis of the market of ceramic tiles of Ukraine. A common framework for the analysis on the basis of the structural and dynamic approach is defined. The relationships between the proposed scheme of analysis and specific statistical study of ceramic tiles are examined.

Ключові слова: кон'юнктура ринку, регіональна структура, імпорт та експорт керамічної плитки.

Ринок є територіальною організацією сфери обігу, де відбувається узгодження інтересів виробників і споживачів. При цьому він розглядається з позицій процесу відтворення/переплетення численних взаємодій економічних суб'єктів, що виступають виробниками і споживачами різних видів товарів і послуг. Ринок має відкритий характер і розвинені економічні зв'язки з регіонами та країнами.

Однією з перших спроб вивчення просторового аспекту ринку була теорія порівняльних витрат виробництва. Д. Рікардо сформулював закон порівняльних витрат, відповідно до якого країни повинні провадити й експортувати ті товари, які коштують відносно дешево, і імпортувати товари, виробництво яких за кордоном вимагає менших витрат, ніж усередині країни [1].

Виходячи з цього, слід провести аналіз сучасного стану розвитку ринку керамічної плитки в Україні.

Проведений аналіз показав, що у 2011 році на ринку спостерігалась позитивна динаміка 2010 року (рисунок).

Лідерами виробництва плитки в Україні протягом декількох років є ТОВ "Атем", "Харківський плитковий завод" і "Церсаніт Інвест", які разом виробляють близько 70 % плитки в Україні. Ці підприємства не тільки зберегли свої позиції, але й збільшили обсяги виробництва у 2011 році. Так, у ТОВ "Атем" приріст виробництва у 2011 році склав 21 %.

За досліджуваний період обсяг імпорту плитки в Україні збільшився майже у два рази, а приріст обсягу експорту склав 70 % порівняно з 2010 роком. Але якщо збільшення темпів зростання виробництва відставало від темпів зростання експорту та імпорту, то падіння обсягів виробництва в кризові роки не спостерігалось.

Показники експорту та виробництва плитки у 2011 році перевищили обсяги сприятливого 2008 року, а темп зростання імпорту та експорту керамічної плитки в Україні був вищим, ніж у зовнішній торгівлі в цілому.

У структурі імпорту за видами керамічної плитки значно зросло постачання плитки з кам'яної кераміки, її частка перевищила постачання глиняної глазурованої плитки. А в регіональному розрізі збільшився імпорт із Китаю.

Рис. Динаміка виробництва, експорту та імпорту керамічної плитки в Україні

На ринку імпортової керамічної плитки після кризового падіння на 63 % у 2009 році спостерігалася позитивна динаміка. Загальний обсяг імпорту керамічної плитки в Україну виріс на 21 % у 2010 році і на 69 % у 2011 році, практично досягнувши рівня 2007 року. Даний показник виявився вищим, ніж по Україні в цілому (36 %), що показує прагнення ринку досягти докризового рівня. Зниження імпорту у 2011 році порівняно з докризовим 2008 роком склало 24 % [2].

Аналіз регіональної структури імпорту плитки показав, що основна частка керамічної плитки (більше 90 %) завозиться в Україну з 10 країн. У 2011 році країни-лідери минулих років – Польща, Іспанія, Росія – поступилися першістю Китаю, частка якого порівняно з 2010 роком зросла вдвічі і склала майже чверть загального обсягу імпортової плитки.

У цілому ринок імпорту плитки характеризується значною регіональною концентрацією: 4 країни-лідера ввозять 76 % плитки, а ТОП-10 країн – 97 %.

Різні країни спеціалізуються на імпорті різних видів плитки, але переважно постачається кам'яна глазурована плитка. Плитку з кам'яної кераміки переважно ввозять Китай та Іспанія, серед імпортерів керамічної плитки лідерами є Польща, Білорусь та Італія.

Найбільші постачальники плитки за кордоном – це Китай, Польща, Іспанія, Білорусь, Італія (табл. 1).

Китайські виробники – беззаперечні лідери за кількістю компаній, що займаються імпортом плитки в Україну, з кожним роком їх кількість зростає. У 2012 році кількість імпортерів з Китаю збільшилася більш ніж у 2 рази порівняно з попереднім роком і склала 484 компанії. Китайський імпорт дуже фрагментований – ТОП-5 компаній контролюють тільки 17 % загального обсягу постачання.

Постачання з Польщі здійснюють головним чином компанії Ceramika Paradyz та Opoczno SA Cersanit S.A., яка з третього місця у 2010 році опустилася на сьоме місце серед імпортерів плитки у 2011 році. Трійці лідерів належить більше 50 % імпорту в Україну [2].

Ринок іспанської імпортової плитки у 2011 році став більш концентрованим – два лідери контролюють половину постачання. Імпортом плитки з Іспанії займаються 89 компаній.

Таблиця 1

Найбільші компанії-імпортери за 2011 рік

Назва підприємства	Частка загального обсягу, %	Частка постачання різних країн, %				
		Китай	Польща	Іспанія	Росія	Італія
ЗАТ "Край Керама"	8,6	0,0	0,0	0,0	99,0	0,6
ТОВ "Агрос"	6,5	46,0	0,0	50,0	0,0	1,0
ТОВ ПТК "Агромат"	5,8	0,6	0,1	36,0	16,0	44,0
ТОВ "Вайс Плюс"	5,7	90,0	0,0	0,1	0,0	0,1
ПП "Космолендо"	5,0	96,0	0,0	0,0	0,0	0,0

ПП "Сандіс"	5,0	90,0	0,1	0,0	0,2	1,0
ТОВ "Церсаніт Інвест"	4,8	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
ПП "Термтех"	4,8	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
ТОВ "Бестлайн"	3,7	3,0	0,0	69,0	0,0	7,0

Ринок імпорту керамічної плитки з Росії концентрований – загальну кількість імпортерів у 2011 році склали 16 компаній.

Лідер постачання з Італії, компанія *Cooperativa Ceramica D'Imola*, зберегла свої позиції й у 2011 році, дещо втративши в частці ринку. У цілому ТОП-4 імпортери контролюють близько 35 % постачання.

Приймаюча сторона в Україні представлена кількома сотнями імпортерів, найбільшими з яких є ЗАТ "Край Керама", ТОВ "Агрос" та ТОВ "Агромат" (контролюють 21 % у сукупності). При цьому "Край Керама" займається в основному плиткою з Росії, "Агрос" із Іспанії та Китаю, а Агромат постачає переважно з Італії, Іспанії та Росії [2].

Аналіз експорту плитки показав, що має місце значне його збільшення у 2010 – 2011 рр. Зростання склало 80 % і 90 % відповідно, що значно більше, ніж у зовнішній торгівлі України в цілому (35 % зростання експорту по Україні в цілому). Дана ситуація свідчить про досить високий рівень розвитку ринку.

Основним одержувачем української керамічної плитки у 2011 році була Росія. Ця країна утримує першість із 2008 року. Її частка у 2011 році склала 69 %, що на 10 відсоткових пунктів більше від попереднього року. На другому місці Молдова з часткою ринку 10 %. Білорусь, яка займала в минулі роки третє місце, цього року опустилася на четверте місце, поступившись місцем Казахстану. Зростання частки Казахстану на 1 відсотковий пункт є значним, враховуючи зростання експорту керамічної плитки в цілому.

Таким чином, ці країни отримують більше 90 % українського експорту плитки.

Найбільшим експортером української плитки за кордон у 2011 році став вітчизняний виробник плитки ЗАТ "Харківський плитковий завод". Ця компанія контролює понад третину експортованої плитки. Друге і третє місця посідають компанії ЗАТ "ІНТЕРКЕРАМА" і ТОВ "АТЕМ" з частками ринку 23 % і 13 % відповідно (табл. 2) [3].

Таблиця 2

Найбільші компанії-експортери за 2011 рік

Назва підприємства	Частка загального обсягу, %	Частка постачання різних країн, %			
		Росія	Молдова	Казахстан	Білорусь
ЗАТ "Харківський плитковий завод"	32,0	63,0	9,0	15,0	2,0
ЗАТ "Інтеркерама"	23,0	88,0	2,0	3,0	6,0
ТОВ "АТЕМ"	13,0	51,0	20,0	8,0	9,0
АТ "Зевс КЕРАМІКА"	11,0	66,0	7,0	3,0	2,0
ТОВ "Полфрост-Україна"	7,0	78,0	0,0	16,0	4,0
ЗАТ "Піастрела"	4,0	72,0	1,0	1,0	17,0

Таким чином, проведений аналіз є базовим підґрунтям для формування статистичної оцінки кон'юнктури ринку керамічної плитки.

На думку автора, в аналітичній практиці необхідно поєднати показники розвитку сфери виробництва й показники конкурентного середовища ринків з показниками міжрегіональних та зовнішньоекономічних зв'язків, що дасть змогу простежити як обсяг, динаміку та структуру експорту й імпорту, так і показники руху коштів у зарубіжній валюті по рахунках підприємств.

Наук. керівн. Серова І. А.

Література: 1. <http://www.info-library.com.ua/books-book-68.html>. 2. Аналіз українського ринку керамічної плитки, сантехники і натурального строительного каменя. Отчет о результатах исследования для "Украинской ассоциации керамики". – 2012. – Май. – 72 с. 3. Статистика ринків : підручник для вищ. навч. закл. / ДАСОА Держкомстату України ; наук. ред. Н. О. Парфенцевої. – К. : ДП "Інформаційно-аналітичне агентство", 2007. – 863 с.